

T.N.Qori Niyoziy nomidagi O'zbekiston Pedagogika
fanlari ilmiy tadqiqot instituti

UZLUKSIZ TA'LIM

ILMIY-USLUBIY JURNAL

2020,
Maxsus son

DJURAYEV Risbay
Bosh muharrir

Jurnal 2001 yildan nashr qilina
boshlangan.

O'z MAAdan 2007 yil 3-yanvar-
da № 0101-tartib raqami bilan
qayta po'yxatdan o'tgan.

Jurnalda e'lon qilingan
maqolalardan iqtibos keltiril-
ganda «Uzluksiz ta'lim»
jurnalidan olinganligi ko'rsa-
tilishi lozim.

Tahrir hay'ati:

Sherzod SHERMATOV
Uzoqboy BEGIMQULOV
Alisher UMAROV
Nargiza RAXMANQULOVA
Xolboy IBRAGIMOV
Shavkat QURBONOV
Roxatoy SAFAROVA
Islom ZOKIROV
Dono G'ANIYEVA
Lobar QARAXANOVA

Тахририят манзили:

100027, Toshkent sh.,
Furqat ko'chasi,
174-uy.

O'zPFITI

Tel.: (71)-245-92-34

(93)-503-52-07

e-mail: uzluksiztalim_jurnal@mail.ru

liya_2305@mail.ru

TA'LIM MAZMUNI UZLUKSIZLIGI

- 3 **O.X.Xamidov**
Oliy ta'lim va maktabgacha ta'lim muassasalari integratsiyaning asosiy tendensiyalari va muammolari
- 9 **O.R.To'xsanov**
Uzluksiz ta'lim tizimida sharq mutafakkirlarining «ilm olmoq» ta'limoti mohiyati
- 13 **G.Q.Hasanova**
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion pedagogik texnologiyalarning qo'llanishi
- 17 **M.M.Nigmatova**
Mashg'ulotlardan zamonaviy o'quv vositalaridan foydalanish
- 21 **G.Kamilova, G.Kurbonova**
Maktabgacha ta'lim muassasalarida ekologik tarbiyani tashkil etishda integrativ yondashuv
- 25 **Z.B.Jalilov, N.H.Azimova, S.Rahmonova**
Ta'lim muassasalarida estetik tarbiyani amalga oshirishning pedagogik shart-sharoitlar
- 29 **S.S.Avezov**
O'qituvchi nutq madaniyati kompetentligi
- 33 **G.U.Umarova**
Bolalarning iqtisodiy bilimdonligini rivoshlantirishda matematik tasavvurlarni shakllantirish mashg'ulotlarning ahamiyati
- 38 **D.Sh.Mirzayeva**
Maktabgacha ta'lim uzluksiz ta'limning poydevori
- 42 **D.Sh.Eshova, N.N.Hamroyeva**
Bolalar nutqini o'stirishda o'yinlar va sahnalashtirish faoliyatining ahamiyati
- 46 **M.Y.Ro'ziyeva, Ch.T.Xemrayeva**
Ta'limda xalq ertaklarining tarbiyaviy ahamiyati va ularni o'rgatishning innovatsion usullari

MA'NAVIY TARBIYA

- 50 **G.Sh.Rahmonova**
Shaxs kamolotida bo'lajak o'qituvchining ma'naviy-axloqiy va pedagogik kompetentsiyalarni shakllantirish
- 55 **M.B.Sharipova**
O'qituvchi-yoshlar tarbiyasida o'lmas an'ana marosimlarning ahamiyati
- 59 **G.B.Ergasheva**
Личностное отношение условий учебной и профессиональной деятельности учителя
- 64 **C.D.Niazova**
Роль игры в экологическом образовании дошкольников
- 69 **L.G.Pasulova**
Формирование элементарных математических представлений у дошкольников через дидактические игры
- 74 **Sh.Sh.Nizomova**
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda tovus tizimini shakllantirish
- 78 **I.X.Rajabova**
Особенности организации и проведения дидактических игр с детьми старшего дошкольного возраста
- 84 **H.A.Hamraeva**
Методы использования инновационных технологий на уроках русского языка и литературы
- 90 **N.S.Turdiyeva, Z.M.Ashurova**
O'z-o'zini tarbiyalash borasidagi ajdodlarimiz qarashlari

KASBGA YO'NALTIRISH VA PSIXOLOGIK XIZMAT

- 94 **G.D.Niazova, H.Ikramova**
Роль методической службы в развитии профессиональной компетентности педагога ДОО
- 99 **L.T.Ochilova, L.Ch.Rajabova**
Matematika mashg'ulotlarida didaktik o'yinlardan foydalanishning ahamiyati
- 103 **F.F.Nurullayev, N.A.Ukramova**
Oilada sog'lom, man'aviy-axloqiy muhit
- 107 **Sh.H.Qulieva, A.A.To'raev, F.Sh.Avezova**
Tizimni yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy-pedagogik tayyorgarligini shakllantirish

MASHG'ULOTLARDA ZAMONAVIY O'QUV VOSITALARIDAN FOYDALANSH

M.M.NIGMATOVA,
Buxoro DU katta o'qituvchisi

Bo'lajak tarbiyachi qo'shimcha texnologik dasturlarni o'rganish orqali o'z sohasida professional malakaga ega bo'lishi kerak. Bu borada yosh tarbiyachi lar zamonaviy texnik vositalar bo'yicha bir qancha bilimlarni egallashi lozim. Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarini nazariy o'qish davridan boshlab ta'limning interfaol texnologiyalari bilan ishlashga tayyorlash usuli ochib berilgan.

Kalit so'zlar: interfaol texnologiyalar, ta'lim, uzluksiz ta'lim dasturi.

В данной статье рассказывается, как подготовить учащихся дошкольного образования к работе с интерактивными образовательными технологиями со временем теоретического обучения. Будущий педагог должен обладать профессиональной квалификацией в области современных технических средств, которую можно приобрести путем изучения дополнительной технологической программы.

Ключевые слова: интерактивные технологии, образование, программа непрерывного образования.

This article reveals a way to prepare students in the preschool department of a teacher training college to work with interactive technologies in the context of early childhood education. The future teacher must have professional competencies in the field of modern technical means, which he can acquire through studying the program of additional education.

Key words: interactive technologies, education, continuing education program.

Mamlakatimizda ta'lim-tarbiya tizimini yangi bosqichga ko'tarish, pedagog kadrlar tayyorlash sifatini ilg'or xalqaro standartlar asosida takomillashtirish va yuqori malakali mutaxassislarga nisbatan ehtiyojni o'z vaqtida ta'minlash borasida izchil chora-tadbirlar amalga oshirib kelinmoqda.

Jumladan, pedagogik ta'lim sohasini yanada takomillashtirish zamonaviy bilim va pedagogic texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalariga ega, mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda munosib hissa qo'shuvchi yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash uchun professional pedagog-kadrlar yetkazib berish, sohaga ilg'or ta'lim texnologiyalarini joriy qilish, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 24-yanvardagi Oliy Majlis Murojaatnomasida belgilangan "Pedagogika ta'lim sohasini rivojlantirishning ustivor yo'nalishlari – sohada ta'lim, ilm-fan va ishlab chiqarish uyg'unligini ta'minlash orqali ta'lim

sifatini yaxshilash, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash, ilmiy va innovatsion faoliyatni samarali tashkil etish” kabi vazifalarni amalga oshirish maqsadga muvofiqdir.

Zamonaviy axborotlashuv va jamiyatning texnologik taraqqiyoti jarayonida maktabgacha tarbiya pedagogikasining metodikasi va texnikasini interfaol texnologiyalar doirasida yanada takomillashtirish zarur. Maktabgacha ta’lim yo’nalishi talabalari amaliyotni o’tash jarayonida bevosita maktabgacha ta’lim tashkilotlari(keying o’rinlarda MTT deb yuritiladi)da interfaol doskalar, interfaol panellar (LCD-monitorli),interfaol qumqutilarga to’qnashadilar. Shu sababli bo’lajak tarbiyachilar kasbiy kompetentsiyalarni egallashi, ular orqali dastlabki mashg’ulot va didaktik o’yinlarni interfaol muhit sharoitida moslashtirishlari lozim. Buning uchun esa qo’shimcha ta’lim sifatida “O’qitishning zamonaviy texnologik vositalari” dasturini tayyorlash maqsadga muvofiqdir.

“O’qitishning zamonaviy texnologik vositalari” qo’shimcha umumta’lim, umumrivojlantiruvchi ta’lim dasturining maqsadi: - maktabgacha ta’lim yo’nalishida tahsil olayotgan talabalarining zamonaviy texnik vositalardan foydalangan holda maktabgacha yoshdagi bolalar bilan yuqori saviyada ishlashga tayyorligini oshirish, o’qitish, ijtimoiy kompetentsiyasini tarbiyalash, pedagogik mahoratini shakllantirishga qaratilgan.

Texnologik vositalardan to’g’ri foydalana olishning dolzarbligi zamonaviy ishlab – chiqarish jarayonining ijodiy tabiati tufayli bolalarni turli faoliyatlarini tashkil qilishdagi maqsadga qaratilganligi bilan birga, turli o’qitishning zamonaviy texnologik vositalarni o’z faoliyatlarida bemalol qo’llay olishlaridan iborat.

O’qitishning zamonaviy texnologik vositalari MTTda tarbiyachining jonli so’zi bilan bir qatorda o’quv jarayonining, hamda o’quv-materiallar bazasining muhim komponenti bo’lib hisoblanadi. Talim jarayoninig tarkibiy qismi sifatida o’quv vositalari uning barcha boshqa tarkibiy qismlariga - maqsadi, mazmuni, shakli, usullariga kata ta’sir ko’rsatadi.

O’qitishning zamonaviy texnologik vositalar umuta’lim, umum-rivojlantiruvchi bo’lishi bilan birga talaba uni o’zlashtirishi orqali:

- Tarbiyaviy ishlarni to’g’ri rejalashtiraoladigan;
- Intelekti yanada rivojlangan;
- ishbilarmonlik, kompetentlik jihatdan yuqori saviyada va muloqot madaniyatiga ega bo’lgan;
- qaror qabul qilishda tengdoshlariga samarali o’z ta’sirini o’tkazaolishga

qodir inson bo'lishiga imkon beradi.

«O'qitishning zamonaviy texnologik vositalari» qo'shimcha umumta'lim dasturining kursi mutaxassislarni tayyorlashning umumiy tizimida majburiy emas, kasbiy modular va pedagogik amaliyot bilan mantiqiy bog'liq. «O'qitishning zamonaviy texnologik vositalari» dasturini o'rganish fizika, informatika, pedagogika va pedagogic texnologiyaga o'qitish usullari haqidagi bilimlarga asoslangan, shuning uchun ushbu fanlarning uslubiy asoslarida nazariy tamoyillar ishlab chiqilgan. «Ta'limdagi zamonaviy texnik vositalar» fani talabalarni «Informatika», va «Pedagogika» fanlariga integratsiyalashishga tayyorlash vazifalarini izchil amalga oshiradi.

Dasturni tatbiq etishdan maqsad:

– mashg'ulotlarda o'quv vositalaridan foydalangan holda o'quv va tarbiyaviy ishlarni tashkil etish ko'nikmalarini rivojlantirish;

– ijtimoiy jihatdan moslashgan shaxsni tarbiyalashda axborot-kommunikativ vositalardan foydalanishning pedagogic texnologiyalarini yaratish;

– kelajakda bo'lajak mutaxassislarni pedagogic faoliyatga ongli ravishda yondashishga, hamda texnik vositalardan mashg'ulotlarda foydalanishning asoslarini yoritish malakalarini shakllantirishdan iborat.

Dasturni tadbiq etishda amalga oshiriladigan vazifalar:

– bo'lajak tarbiyachlarni o'qitishning zamonaviy texnologik vositalari bilan ishlash asoslari to'g'risida zarur bilimlarni berish;

– talabalarda shaxsiy, kasbiy rivojlanishiga munosbatni shakllantirish;

– ta'lim-tarbiya jarayonida kasbiy kompetentga ega bo'lgan, o'qitishning zamonaviy texnologik vositalarini oldindan rejalashtirib, loyihalashtira oladigan va ularni qo'llash mahoratiga ega mutaxassislarni tayyorlashdan iborat.

O'qitishning zamonaviy texnologik vositalarini o'zlashtirish natijasida talaba kasbiy mahoratni sifatli shakllantirish uchun zarur bo'lgan quyidagi bilim, ko'nikma va malakalarniegallashkerak:

– asosiy interaktiv doskalar, panellar, qumqutilar kabi texnologik vositalar bilan ishlayolishni bilishi;

– ushbu turdagi interfaol doskalar, panellar va qumqutilar, hamda boshqa zamonaviy texnologik vositalar uchun dasturiy ta'minot xususiyatlarini bilishi lozim.

Talaba quyidagilarni bajarib bilishi lozim:

– o'quv mashg'ulotlarida zamonaviy interfaol vosita va jihozlardan

foydalanilgan holda mashg'ulotlar uyushtira olishi;

– faoliyati jarayonida bu turdagi interfaol vositalar uchun dasturiy ta'minotdan foydalana olishi kerak.

Talaba quyidagilarni egallashi zarur:

– interfaol va multimediya uskunalaridan kompleks foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

– interfaol doska, panel va planetariy uchun dasturdan foydalangan holda didaktik materiallarni namoyish etishi va qayta qo'llash usullaridan foydalana olishlari lozim.

O'qitishning zamonaviy texnologik vositalarini egallash doirasida talabalar kompyuter va axborot resurslari bilan ishlash uchun universal qobiliyat va ko'nikmalarga ega bo'ladilar. Bolajak tarbiyachi bu orqali interfaol texnologiyalarning asosiy tushunchalarini puxta egallaydi, ularni amaliy ot bilan bog'lashni o'rganadi, bolalar bilan muloqot qilish qobiliyatini rivojlantiradi, og'zaki va yozma nutqini o'stiradi. Mashg'ulotning har bir bosqichida talaba olgan bilim, malakalarini o'z kasbiy faoliyati jarayonida qo'llashga o'rganadi.

Shunday qilib, o'qitishning zamonaviy texnologik vositalaridan foydalanishni o'rganish talabalarga texnik mashg'ulot vositalaridan foydalangan holda kasbiy faoliyatni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan asosiy ko'nikmalarni egallashga imkon beradi, tarbiyachilik faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalardan o'rinli va sermazmun foydalanishga o'rgatadi.

Foydalanilganad abiyotlar:

1. Горюнова М.А., Семенова Т.В., Солоневичева М.Н. Интерактивные доски и их использование в учебном процессе: Информатика и информационно-коммуникационные технологии // СПб.: БХВ-Петербург, 2010. 336 ст.

3. Воронкова О.Б. Информационные технологии в образовании. Интерактивные методы. Ростов н/Д.: Издательство «Феникс», 2010. 320 с.

*Jurnalning ushbu sonini
tayyorlashda qatnashganlar:
L.Qaraxanova, S.Pirmatov.*

*O'zbekiston Matbuot va axborot agentligidan
03.01.2007 yilda № 0101 tartib raqami bilan
ro'yxatdan o'tgan.*

*«Uzluksiz ta'lim» jurnali O'zbekiston Respublikasi OAK
rayosatining 2013 yil 30 dekabrda 201/3-sonli qarori bilan
pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha ilmiy jurnallar
ro'yxatiga kiritilgan.*

*Jurnal talablariga to'liq rioya qilingan holda 1,5 intervaldagi
6-7 bet hajmdagi ilmiy maqolalar elektron versiyasi
bilan birga qabul qilinadi.*

Bosishga ruxsat etildi: 22.06.2020 y. Qog'oz bichimi 60x84 ¹/₁₆
Ofset bosma usulida bosildi. 8-bosma taboq.
Adadi nusxa. Buyurtma

**«ADAD PLYUS» MCHJ matbaa korxonasi.
Toshkent sh., Chilonzor t. Bunyodkor ko'chasi, 28-uy.**